

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 2

1947

LM—ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Tidningen beräknas utkomma med ett nummer varannan månad
Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigvard Eklund
Redaktionssekr.: Gösta Fridemar

Redaktionskommitté:

Herbert Fredborg, Xud
Hans Gustafsson, Vta 11
Ragnar Göransson, Vta 16
Sven Tiberg, VtsC

Lokalredaktörer:

Hj Carlsson, SRA
E Hellström, Sieverts Kabelverk
F Lundquist, SER
B Hedman, Ermi
S Wahlgren, FOB
M Steiner, Kabelverket, Älvsjö
G Thorén, Alpha
K Wästfelt, SIB

Omslagsbild: Kabeltrummar utanför Kab-verket i Älvsjö, klara för leverans till Telegrafverket

Innehåll:	sid.
Telefonkonkurrensen på världsmarknaden	23
Ur gästboken	24
Växande Kabelverk i Älvsjö	25
Italien bygger upp	29
LM-are får lärdom per post	30
Belönade förslagsställare	32
»Gillar Du Kontakten?» gav 729 svar	33
LME-studier	34
Eterkontakt	34
När vi träffas på fritid	35
Hur kom »Värmlänningarna» till LM?	36
LM-idrott	37
Korsord m. m.	38
Kontakt med läsekreten	40

Alphas tjänstemannaklubb

AB Alphas tjänstemannaklubb av SIF höll möte fredagen den 14 mars i den nya Sundbybergsrestauranten Lorry. Efter mötesförhandlingar höll banktjänsteman H Jansson ett mycket intressant föredrag om bankmannakonflikten i höstas. Sammankomsten, som lockat ett 40-tal medlemmar, avslutades med tésupé och dans.

Samarbete i Ulvsunda

I nr 4 föregående år av KONTAKTEN fanns en blänkare om att tio Ulvsundaindustrier, däribland Ermi, ordnat en amatörkonstutställning i Alvik. Utställningen slog väl ut och gav ett netto på närmare 600:— kr. Den största behållningen är dock det goda samarbete, som utvecklats mellan de anställda vid industrierna. De konstintresserade har slutit sig samman till »Ulvsundaindustriernas amatörkonst», och håller i samarbete med ABF två kurser, en teoretisk för dr Reybekil och en i stilleben och kroki för konstnär Ambe.

De olika sportklubbarna samarbetar och ordnar vänskapsmatcher. Vid ett sammanträde i februari hos AB Tönseth beslöts ingå med skrivelse till Korporationsidrottsförbundet med hemställan att få en fotbollsserie arrangerad mellan Ulvsunda- och Sundbybergsindustrierna.

Nyligen har också fyra företags schackintresserade träffats och gjort upp om en turnering. De tävlande företagen är Tönseth, UVA, Calor och Ermi.

Men inte bara inom fritidsverksamheten arbetar de olika företagen gemensamt. I januari gjordes en gemensam aktion av femton industrier för förbättrade kommunikationer. Till grund låg en statistisk utredning från företagen om var deras personal var bosatt. Resultatet av aktionen var inte lysande, men samarbetsviljan består.

Konstföreningen

Den nybildade konstföreningen höll sitt konstituerande sammanträde i Midsommargården den 19 februari. Föreningens namn fastställdes till »LME:s konstförening», och stadgar antogs, i vilka bl. a. bestäms, att medlemskap även kan vinnas av högst en av den anställdes familjemedlemmar. Antalet medlemmar är nu 240. Anmälan om medlemskap kan göras hos någon av styrelsemedlemmarna. Vidare bestämde man, att utlottning av konstverk skall ske två gånger årligen, förslagsvis i maj och november. Styrelse, revisorer och suppleanter valdes för ett år, och styrelsen fick följande utseende: Ordförande blev ing. G Berggren, *GurC*, och övriga styrelseledamöter är fröken E Borenberg, *Pb*; fröken I Ekström, *K*; fröken A Pettersson, *Vta 39*; ing. A Redtzer, *LjC*; herr R Söderlund, *Vta 28*; förman K E Österlund, *Vta 18*. Suppleanter: ing. F Mogestad, *Xas*; ing. H Berglund, *Vtv*; ing. E Jonsson, *VtC*, och ing. E Klingström, *Akn*.

Tjänstemannaklubb vid Kabelverket i Älvsjö

Måndagen den 24 mars 1947 anordnades ett tjänstemannamöte vid Älvsjö Kabelverk. Sekreterare Enroth från SIF:s avdelningsexpedition i Stockholm redogjorde för SIF:s syftemål och tjänstemännens organisationssträvanden. LME-klubbens ordförande ing. E Lantz framhöll att fördelarna med en egen klubb vid Kabelverket är så stora att någon tvekan om dess bildande icke bör råda. Han framhöll dessutom, att företagets ledning med största sannolikhet kommer att bli mera tillfredsställd med ett samarbete i personalfrågor direkt med företagets egna tjänstemannarepresentanter än med »inblandning» från Telefonfabrikens Tjänstemannaklubb.

Förslaget om bildande av Kabelverkets Tjänstemannaklubb mottogs med synnerligen livlig entusiasm och beslutet härom är nu ett faktum.

Till styrelse valdes:

Ing. S Alsheden, ordf., herr E Sandberg, sekr., ing. G Ericsson, kassör och klubbmästare. Suppleanter blev ing. G Falkman, fru M Schenström och ing. Å Kjellström.

Till studieombud för TBV utsågs ing. S Jennerholm.

Sex nya medlemmar anmälde sig vid mötet och klubbens medlemsantal är vid starten ca 40. *Ltz*

LME:s fotoklubb

Fotoklubbens alltifrån starten närda önskemål att få inreda och disponera ett utrymme i Midsommargården som mörkrum håller nu på att förverkligas. Arbetet med inredningen är nu i full gång, till stor del med anlitande av frivilliga krafter, så att medlemmarna inom en snar framtid skall kunna begagna sig av det.

För att bibringa medlemmarna — i synnerhet nybörjarna — större insikt i mörkrumsarbete anordnades en kurs i laboratorieteknik under februari månad. Kursen, som leddes av fotograf Mats Örke, avsåg inte att vara uttömmande, utan endast att ge deltagarna sådan insikt i arbetet i fotografens hemliga verkstad, att de själva kunde försöka sig på att framkalla sina filmer och kopiera sina bilder. När mörkrummet sedan står färdigt kan lärdomarna omsättas i praktiken, och om intresset visar sig stort, kommer kanske en ny kurs att anordnas.

Under innevarande år är ett par tävlingar påtänkta. Till Riksfototävlingen — den årliga tävlingen mellan landets fotoklubbar — har några av medlemmarna sänt in bidrag. *H*

Telefonkonkurrensen på världsmarknaden

På 30-talet pågick en intensiv priskonkurrens mellan en del av huvudkonkurrenterna på telefonområdet. Den svåraste konkurrenten var utan tvivel *Siemens & Halske*, som kunde påräkna subvention från tyska staten vid exportleveranser.

Genom att *Siemens & Halske* bortfallit som leverantör på världsmarknaden och genom att existerande telefonfabrikers kapacitet för ögonblicket är otillräcklig för det stora telefonbehov, som uppsamlats under kriget, är den direkta priskonkurrensen f. n. i allmänhet mindre hård än på 30-talet. De engelska fabrikerna uppträda emellertid ibland som svåra konkurrenter även i prishänseende. Orsaken härtill är engelska regeringens appell till industrin att på allt sätt söka upprätthålla eller öka exporten. Det är självfallet, att denna konkurrens gör sig speciellt gällande inom Britiska Imperiet, där de engelska fabrikanterna på sina håll ha icke endast tullpreferens utan dessutom en extra preferens i prishänseende.

Nätbyggnad medel i konkurrensen

Vad jag hittills sagt gäller särskilt för direkta materielleveranser på det egentliga telefonområdet. Vi ha för länge sedan sökt komma till rätta med konkurrensen genom att utföra kompletta anläggningar inklusive nät, vilket är en sak, som de flesta telefonfabrikanter icke gå i land med. Vi ha emellertid även på det området kraftig konkurrens, och särskilt ha de amerikanska fabrikanterna sökt utnyttja sitt lands överlägsna ekonomiska resurser i konkurrensen.

Anläggningsverksamhet är emellertid trots detta ett sätt att hålla konkurrensen inom rimliga gränser, och vi ha på sistone givit oss in även på att bygga interurbanlinjer för myndigheters och koncessionärers räkning.

På transmissionsområdet har konkurrensen utan tvivel blivit mycket svårare efter kriget än den var på 30-talet, då antalet fabrikanter var mindre än nu. De nya konkurrenterna på detta område äro framförallt *Philips* samt ett par av de engelska fabrikerna.

Vår utländska försäljningsorganisation blir effektivare

Trots detta ha vi förmått hävda oss ganska väl på världsmarknaden. I Sverige har emellertid konkurrens av ett annat slag uppträtt. Telegrafverket har ju sedan länge haft en verkstad i Nynäshamn i det vällovliga syftet att hålla kontroll på våra priser. Vår svårighet att skaffa arbetskraft i tillräcklig omfattning för

att hålla de leveranstider, som Telegrafverket önskade för sitt nya byggnadsprogram, har föranlett Telegrafverket att bygga nya verkstäder. Det sista tillskottet är en ny stor verkstad i Sundsvall. Genom dessa utvidgningar kommer givetvis vår marknad i Sverige att även för framtiden bli mindre, än den eljest skulle ha blivit. Om den minskade fabrikationsvolym, som vi därigenom få, kommer att påverka vår konkurrenskraft i utlandet, beror givetvis på i vad mån vi kunna kompensera oss genom ökade order från utlandet. Jag kan i detta sammanhang nämna, att vi göra och komma att göra stora ansträngningar för att utbreda vår utländska försäljningsorganisation och för att göra den effektivare på de platser, där vi redan arbeta. Särskilt i Latinamerika ha vi redan en effektiv försäljningsorganisation, men i en del europeiska länder och framförallt i Fjärran Östern finns mycket att göra.

De stora konkurrenterna

I detta sammanhang vill jag i korthet nämna, vilka våra huvudkonkurrenter äro.

Den kapitalstarkaste av de på världsmarknaden arbetande telefonfabrikanterna är *International Standard Electric*, som tillhör *ITT*-koncernen (*International Telephone & Telegraph Corp.*). *Standard Electric* sammanblandas ofta med *Western Electric*, vilken senare firma tillhör *ATT* (*American Telegraph & Telephone Co.*) och numera endast arbetar för att förse detta företags amerikanska driftbolag med telefonmaterial. Orsaken till sammanblandningen är, att *Western Electric*'s utländska verksamhet år 1924 övertogs av *Standard Electric*. Numera ha företagen ingen som helst finansiell gemenskap. *Standard Electric* har sina huvudfabriker i England och Belgien men har dessutom fabriker utspridda i hela världen. *ITT* äger dessutom direkt *Federal Telephone & Radio Corp.*, som har fabriker i USA.

Nästa konkurrenter i samma storleksordning äro *Automatic Electric Co.* i Chicago och *Automatic Electric Manufacturing Co.* i Liverpool, av vilka den senare är den långt svårare konkurrenten på världsmarknaden. Dessa båda *Automatic Electric*-bolag hade tidigare gemensamma finansiella intressen, men äro nu oberoende av varandra.

De övriga stora engelska konkurrenterna äro *General Electric Co.*, som icke har något med *American General Electric* att göra, samt *Siemens Brothers*, vilken numera ej heller har något med *Siemens & Halske* att göra.

Ju mera den moderna telefonien närmar sig radioområdet, dess starkare konkurrent blir *Philips* i Holland, som redan nu uppträder på transmissionsområdet. Om och när radio kommer att användas i större utsträckning, komma förutom *Philips* de övriga stora radiofabrikanterna att uppträda på telefonområdet. Dessa äro framförallt *RCA* (Radio Corporation of America), *General Electric* och *Westinghouse* i Förenta staterna samt *English Electric Co.* (f. d. *Marconi*) i England. Deras uppträdande betyder emellertid inte nödvändigtvis konkurrens med *LME*, utan kanske snarare komplettering, beroende på i hur hög grad vi komma att gå in på ultrakortvågsområdet.

Det finns naturligtvis en hel rad andra konkurrenter av mera lokal betydelse. En av de mera kända är väl *Stromberg-Carlson Co.*, som vi lämnat licens på tillverkning av *XY*-systemet. I vad mån fabrikanterna i östra Europa, och särskilt då de tyska och tjeckiska

Mexicos förnämsta orden, mexikanska örnnorden, utdelades på mexikanska legationen den 5 mars till fem svenskar; bland dem direktör Helge Ericson. Ovan överlämnar minister F. J. Aguilar (t. v.) utmärkelsen till direktör Ericson.

fabrikanterna, i framtiden komma att uppträda som konkurrenter på världsmarknaden är svårt att f. n. bedöma. För de närmaste åren kan man emellertid anta, att de skola vara fullt sysselsatta med leveranser för återuppbyggnaden i östra Europa.

Den 19 februari hade *LME* i Midsommarkransen besök av en grupp ingenjörer från det amerikanska telefonbolaget *ITT*. De ses t. v. på Vta 11, där direktör Thorelli, längst t. v., demonstrerar en del till ett väljarstativ.

Den 17 mars besöktes *LME* av en polsk handelsdelegation med handelsminister Rose i spetsen. Ovan ses i förgrunden fr. v. minister Rose, direktör Czarnecki, fru Rose och direktör S. Häggberg framför en av glasmontrarna i demonstrationsrummet.

Ur gästboken

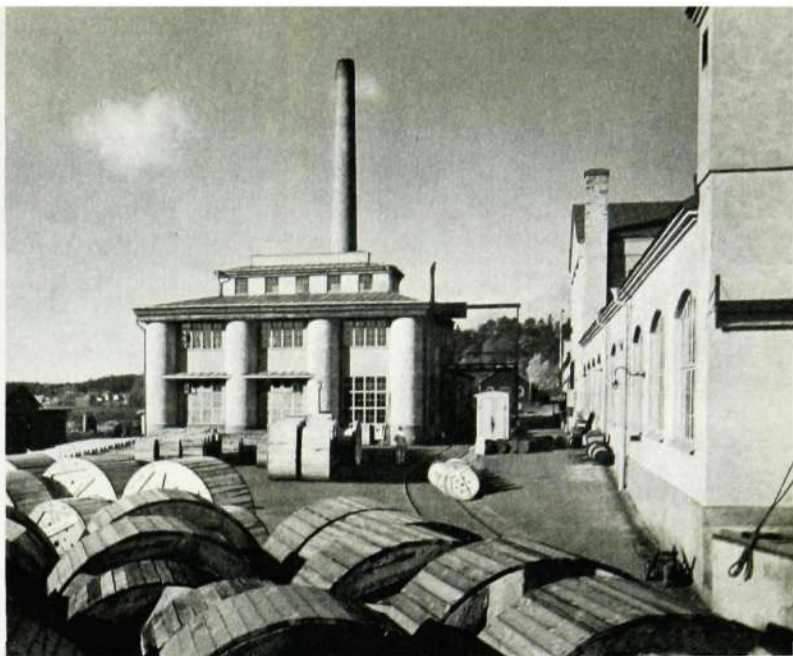

Schweiziske ministern i Sverige H. Vallotton besökte *LME* den 29 januari. Ovan en bild från besöket i telefonavdelningen. T. v. på bilden ses kommandörkapten C. Cassel och framför honom monsieur Vallotton.

I mitten av mars gästades *LME* av tre av cheferna hos *Stromberg-Carlson*. På bilden nedan studerar de en *XY*-väljare i styrelserummet. Fr. v. mr C. T. Thompson, dir. Nils Sterner, dir. Helge Ericson, mr L. Spencer och mr F. Young.

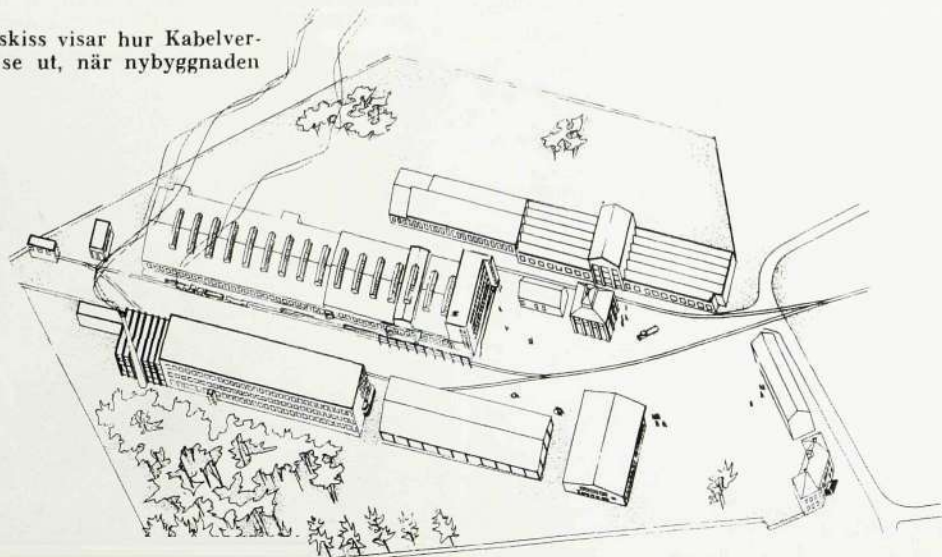
Växande Kabelverk i ÄLVSJÖ

I LME:s organisationsschema finns det en avdelning som bär beteckningen KV. På klart språk betyder det L M Ericssons Kabelverk i Älvsjö, som tillverkar kablar och ledningsmaterial för telefoni-, järnvägs- och radioändamål samt pupinboxar. Initiativet till denna anläggning togs för över 30 år sedan av Aktiebolaget Stockholmstelefon, och den införlivades 1921 med dåvarande Allmänna Telefonaktiebolaget L M Ericsson. Det var nämligen 1916 som planeringsarbetet började under ledning av ingenjören och nuvarande chefen Georg Olsson, som också är direktör för Sieverts Kabelverk i Sundbyberg — även det ett L M Ericsson-företag. På grund av svårigheterna att vid denna tid anskaffa erforderliga maskiner utifrån fick man börja med att själv tillverka och konstruera alla maskiner, som behövdes för fabrikationen. Man höll till i en provisorisk byggnad på Kabelverkets nuvarande tomt, där »Karlsviks motorer» tidigare hade haft sin verkstad. Den stab av ingenjörer och arbetare, som åren 1916 och 1917 under bistra vinterdagar samlades till rådslag kring lokalens enda kamin, är i stor utsträckning ännu kvar vid Kabelverket, där man för övrigt träffar på ovanligt många veteraner i tjänsten.

År 1918 stod fabriken färdig att börja tillverkningen av tråd och kabel, och sedan dess har såväl tillverkningskapacitet som fabrikationsprogram successivt utökats. Den största utvidgningen hittills gjordes åren 1932—1933, då man byggde till en avdelning för tillverkning av pupinspolar för transmissionsavdelningens räkning.

Denna perspektivskiss visar hur Kabelverket kommer att se ut, när nybyggnaden är färdig.

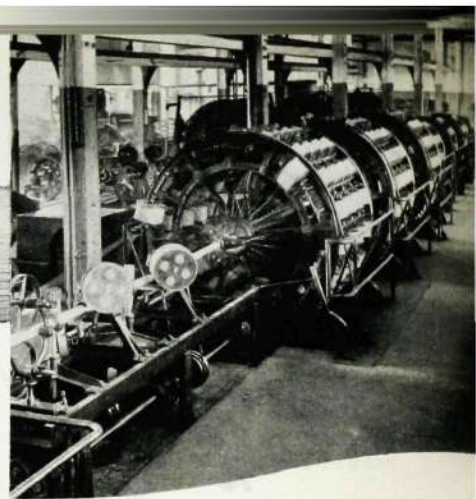
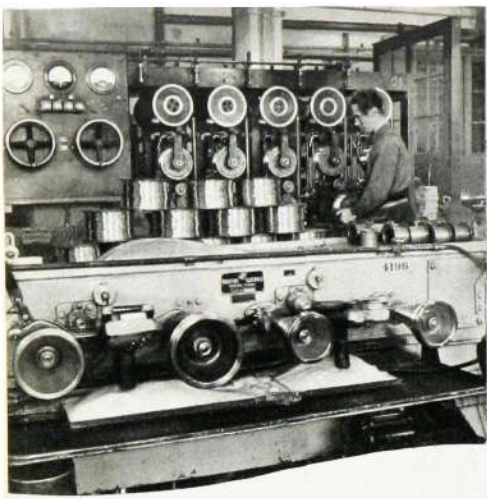

Det hundratal anställda, som år 1918 började med kabeltillverkningen i Älvsjö, har nu vuxit till över 650, därav omkring 100 tjänstemän, förmän och skrivbiträden.

Tillverkningsprogrammet utgjordes vid starten endast av rumstråd för telefon- och ringledningsändamål samt av bomullsisolerade stationskablar. Snart nog tog man emellertid även upp tillverkning av blymantlade pappersisolerade kablar, växelbordssnören, mikrotelefon-snören, gummiledare, lacktråd och silkesspunnen tråd. Dessutom tillverkade man interurbankablar för såväl yttre långlinjer som för stationsändamål.

Ett begrepp om produktionsökningen vid Kabelverket kan man lätt få genom att jämföra årsförbrukningen av koppartråd. Under perioden 1918—1924 förbrukades i medeltal ca 140 ton per år och 1925—1934 ökades förbrukningen till 650 ton. Motsvarande siffra för år 1946 är 1 326 ton.

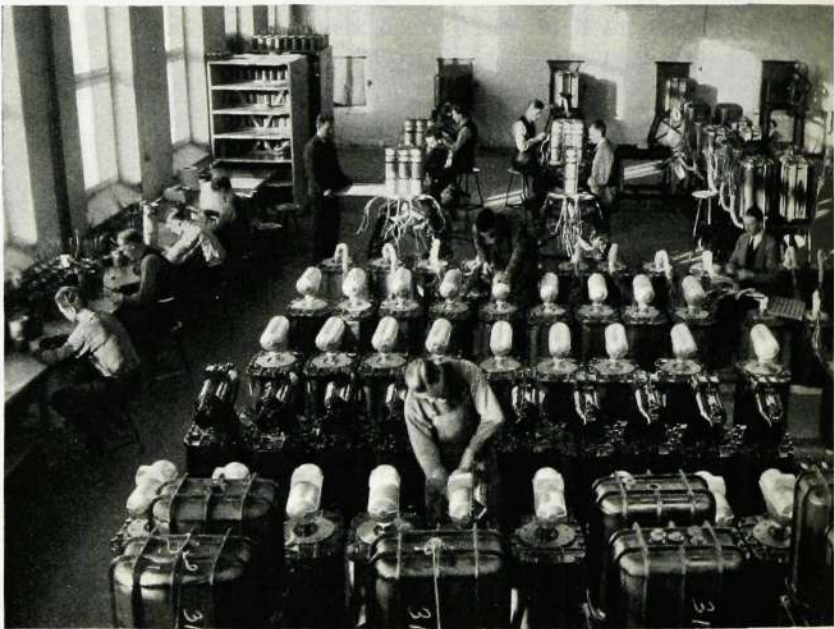
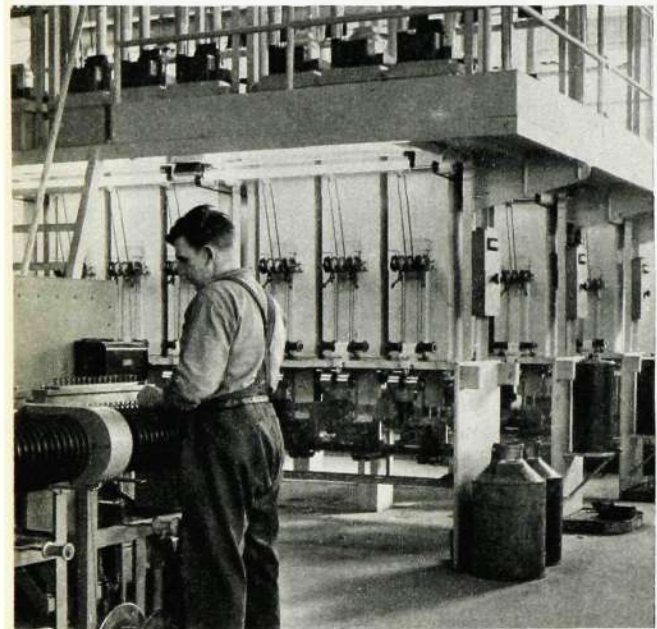
Direktör Olssons närmaste man på Kabelverket är kontorschefen Anders Steiner, som berättar att Kabelverkets senaste nybyggnadsplaner ännu står i vida fältet, men att anläggningen, när projektet en gång förverkligats, kommer att bli nästan tre gånger så stor. Fabrikens golvyta kommer att ökas från nuvarande 13 000 m² till 37 000. Nybyggnaden kommer att omfatta en enplansbyggnad, avsedd för telefonkabeltillverkning samt ett hus i tre våningar för lacktråds- och snörfabrikationen.

I trådtrageriets dragbänkar dras tråden ut till önskad diameter. För kabelverkets tillverkning användes tråd från 1,8 mm ned till 0,05 mm diameter. Ett kg 0,05 mm tråd motsvarar en längd av över 57 km.

I spinnhallen, som ligger i omedelbar anslutning till trådtrageriet, blir koppartråden omspunnen med ett isolerande hölje av papper eller textilier. Bilden visar arbetet i en grupp maskiner för textilisolerings.

I kabelhallen finner man bl. a. denna maskin för hopkablning av isolerade och tvinnade ledare till grövre telefonkabel. För närvarande tillverkas telefonkablar med upp till 2 400 enkelledare.

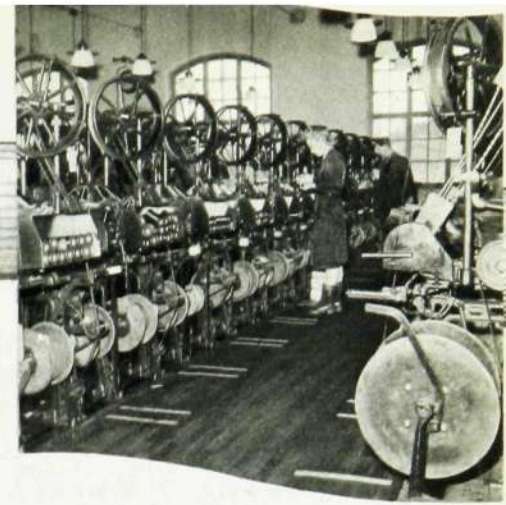
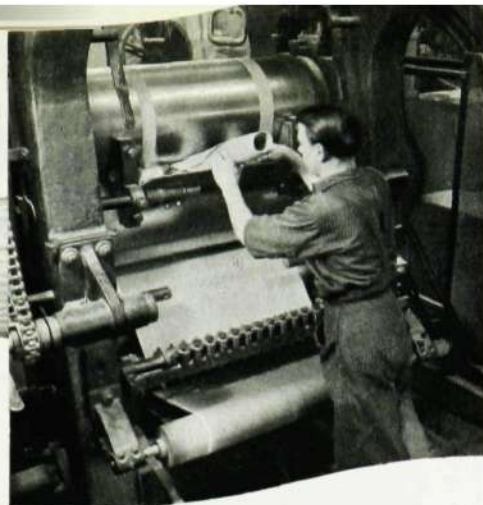
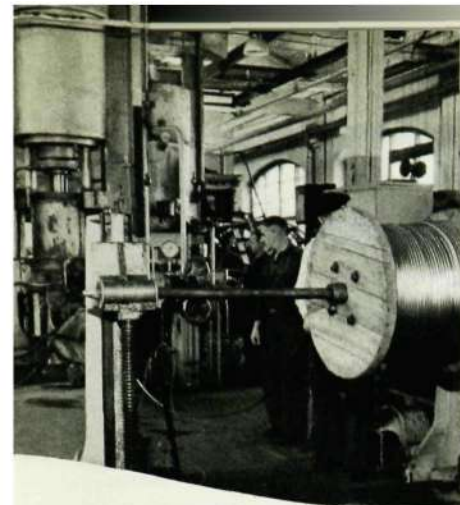
I trådlackeringen tillverkas emaljerad koppartråd, som fått en dominerande användning inom svagströmstekniken.

Kabelverket tillverkar också pupinspolar och spolar för bär-frekvenstelefon. Ovan monteras de färdiga spolarna till pupin-boxar.

Kabelverkets chef, direktör Georg Olsson, diskuterar en ekonomisk fråga med kontorschefen Anders Steiner och förvaltaren Einar Carlson.

Driftsingenjörerna samlas ofta till konferens. Här ses fr. v. ingenjörerna S Almquist, A Wolf, E Norling, N Broberg och ritkontorschefen N Eklöv diskutera ett problem.

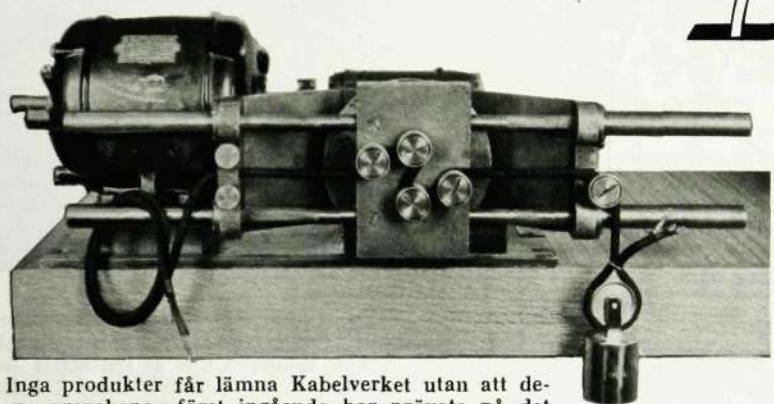

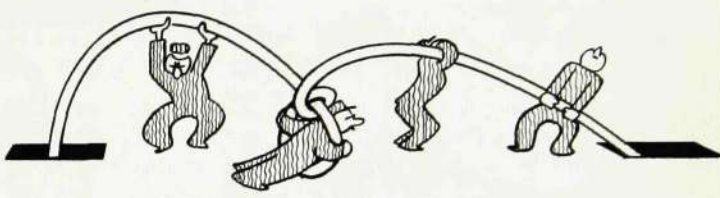
blypressarna ompressas kabelkärnan med blymantel av lämplig tjocklek och legeg. F. n. passerar ca 5 000 ton bly årligen som pressarna. Bilden visar Gunnar Holnssons blypresslag i verksamhet.

För en del typer av isolerad tråd och kabel för telefoni användes gummi som isoleringsmaterial. På bilden valsas gummimassan i en s. k. kalandermaskin ut till band av lämplig tjocklek, som därefter pressas om ledaren.

I flätverkstaden, som är belägen över tråd-drageriet, förses bl. a. telefonsnören med sina olika textilmöflätningar i maskiner, som flätar de vackraste mönster med upp till 48 garnspolar samtidigt.

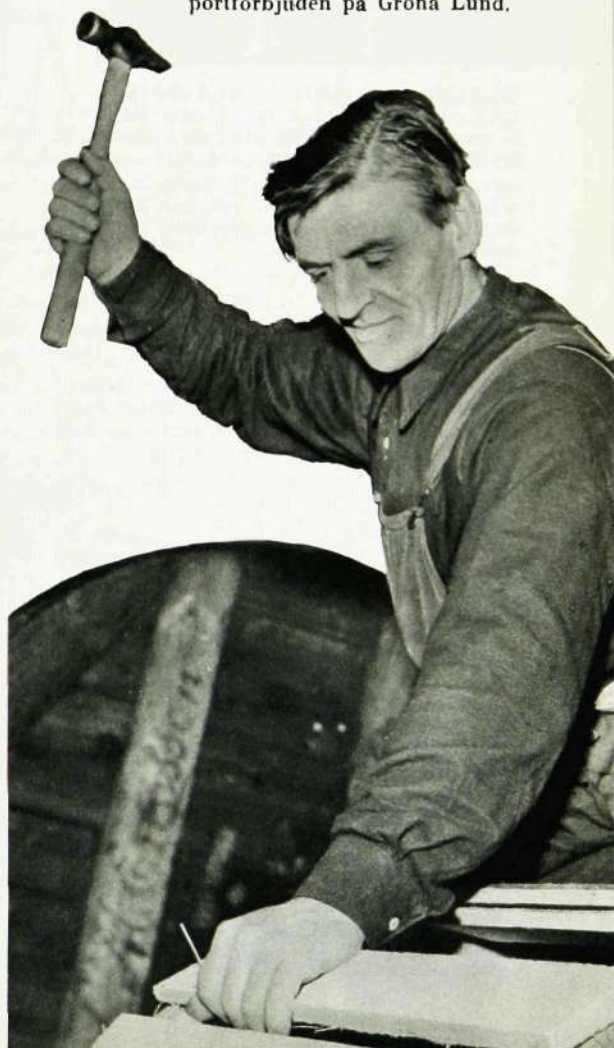

Inga produkter får lämna Kabelverket utan att deras egenskaper först ingående har prövats på det synnerligen välutrustade laboratoriet. Här ser vi en sinnrik apparat som utsätter ett telefonsnöre för samma behandling som det brukar få av hårdhänta telefonabbonnenter.

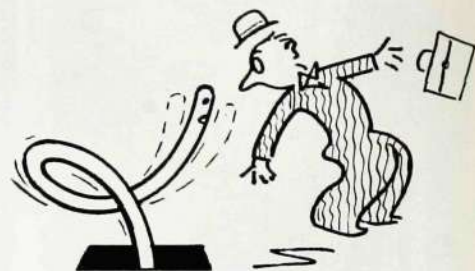
När man emballerar kabeltrummor gäller det att slå huvudet på spiken. Den konsten kan Emanuel Karlsson, och det till den grad, att han lär ha blivit portförbjuden på Gröna Lund.

En interiör från försäljningskontoret, där ing. S Alsheden längst t. v. och herr A Blom t. h. är sysselsatta med offerter, medan fru K Eng i hörnet längst bort sköter orderbehandlingen. Fröken I Ekström framför henne är kontorschefens sekreterare. I bakgrunden en skymt av kassakontoret med fru M Schenström.

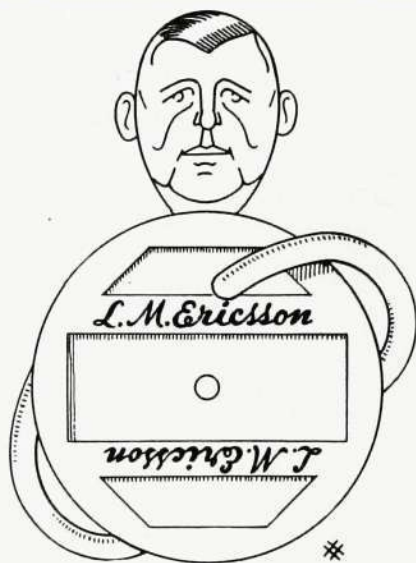

En veteran är svarvaren Ernst Andersson, gemenligen kallad »Fräsar-Anders», ordförande i Kabelverkets verkstadsklubb åren 1918—33. Han ses här i mitten i samspråk med verkstadsklubbens nuvarande ordförande Gustaf Nilsson, som även är Kabelverkets längste man, samt förman Emil Stenberg, som började redan 1917.

En av de mest aktiva bland Kabelverkets oldboys är utan tvivel Carl Håkansson, som tjänat Kabelverket i nära 30 år och är »still going strong» trots sina 53 år. Han tävlar fortfarande i orientering och på skidor, och här pratar han idrott med idrottsledaren ing. Gunnar Ekstedt.

Kabelverkets chef, direktör G Olsson genom tecknarens glasögon.

Ett par goda representanter för spinnsidan finner vi som sig bör i Kabelverkets spinnhall. Det är fru Maria Johansson, t. h., och fru Ester Uddén, som båda varit med från början. Fru Johansson har trots sina 70 år till helt nyligen klarat sitt arbete utan glasögon. Båda trivs utmärkt på Kabelverket och har hela tiden känt samma arbetsglädje.

I Kabelverkets arbetarmäss, som uppfördes för två år sedan, kan ca 300 personer äta samtidigt. Utefter väggarna ser man de priser, som under årens lopp erövrats av Kabelverkets idrottsmän.

Kabelverket har också sin egen sjukavdelning, där syster Marjo Tolf just sköter om en patient.

Italien bygger upp

I avsikt att undersöka huruvida ledig arbetskraft kunde överföras från Italien till Sverige vistades en av svenska regeringen tillsatt delegation ett par veckor under oktober månad förra året i Italien för att närmare studera italienska arbetsmarknadsproblem. Bland deltagarna befann sig verkmästare Rudolf Gustafsson, Via 13, som här ger några glimtar från resan.

Om man i våra dagar skall göra en resa i Italien, så gör man det snabbast antingen med flyg eller buss. Järnvägsnätet och framförallt järnvägsbroarna är endast provisoriskt iståndsatta efter det nyss avslutade kriget varför hastigheten på tågen måste bli därefter. Men är järnvägsnätet av nyss angivna orsak illa medfaret, så är vägnätet desto bättre, och verkar imponerande på en nordbo. På de autostradliknande vägarna förflyttas den resande med stora och bekväma bussar, förda av suveränt skickliga chaufförer, betydligt snabbare än på järnväg. En järnvägsresa t. ex. mellan Rom och Genua, vilket uppges vara 60 mil, tar enligt tidtabellen 18 timmar. Med buss köres denna sträcka på 16 timmar, måltids- och andra raster inberäknade.

Kvinnliga truckförare i Genua

För att börja med Genua, så var stadens hamnkvarter ganska illa sönderbombade. Hamnanläggningarna var ändock så pass tidigt efter krigets slut, väl iståndsatta. Anmärkningsvärt var, att det stora skeppsvarvet Ansaldo — en stor concern som har verkstäder med normalt 20 000 anställda — var oskadade. Själva varvet, vilket sysselsätter 4 600 man, var imponerande med sina 6 fartygsbäddar av vilka 4 var upptagna med fartygsbyggen. Imponerande var här de moderna transportanordningarna, vilka i mycket hög grad sköttes av kvinnor. Man såg t. ex. kvinnor både som travers- och truckförare, nagelvärmare och även på enklare svets-

ningsarbeten. Det uppgavs, att man på fartygsbäddarna kunde bygga fartyg på upp till 40 000 ton.

För närvarande har man i Italien såväl som i Sverige kännning av stor råvarubrist och då i första hand på kol och fartygsplåt, varför en hel del av varvpersonalen var arbetslös eller permitterad. Inom samma concern besöktes ett annat företag, San Giorgio, vars specialitet är elektriska motorer och optiska instrument. Vad som särskilt ertsade sig fast i minnet från detta besök var personalens trivsamma matsalar, biograf-teatersalong, klubbрум med bar och andra liknande lokaliteter. Under den två timmar långa lunchrast, som tillämpades vid dessa verkstäder, fick de av personalen som så önskade övervara biografföreställningar eller genom spel och tidningsläsning njuta en stunds god rekreation.

Efter ett par dagars uppehåll i Genua ställdes färden till Turin, där krigets härjningar i mycket liten utsträckning hade gått fram över själva stadsområdet, medan däremot de industriella anläggningarna utanför staden, såsom Fiat-verken och RIV:s kullagerfabrik blivit rätt så sönderslagna. Det uppgavs vid Fiat-verken, att ungefär 20 % av deras anläggningar blivit sönderbombade och vid RIV:s fabriker ca 30 % av fabriksanläggningarna.

22 000 man normal arbetsstyrka hos Fiat i Turin

Fiat centralverkstäder är av imponerande storleksordning. Normalt sysselsättes inom dessa verkstäder 22 000 man, fördelade på två skift. Man imponerades här framför allt av den goda verkstadsorganisationen, bl. a. en god maskinplacering för de olika bildetaljernas flytande tillverkning. De modernaste mätinstrument användes såväl vid arbetsmaskiner som under kontrollen. Verkstäderna var rymliga, ljusa och trivsamma. Montaget skedde på löpande band, varefter bilarna gick ut på fabriken provbanor för provkörning.

(Forts. på sid. 32)

En gatubild från Rom, där bl. a. cigaretter hade en strykande åtgång på »svarta börsen». På svarta börsen finns f. ö. nästan allt.

Kvinnliga nagelvärmare vid varvet Ansaldo i Genua. Den kvinnliga arbetskraften spelar trots arbetslösheten en stor roll på sina håll i efterterkrigstidens Italien.

Fiatverken i Turin. Obs. fabriksmärket i blommar framför kontorsbyggnaden. Tillverkningshallarna är som synes av imponerande längd. Det är knappt mer än hälften som kommit med på bilden.

Till: PÅS
 Jag önskar delta i utbildningen i:
 Namn: Bengt Ericsson
 Ålder: 37 år
 Adress: ...
 Telefon: ...
 Titel: ...
 Tjänstställning: ...
 Bostadsadress: ...
 Drottningens utbildningsinstitut
 Fylligaste utbildning: ...
 Jag förklarar mig att följa kursen till slut och delta i prov, om ev. ...
 Underskrift: Bengt Ericsson
 Stämpla: ...
 Vid kursansökan ska bifogas följande dokument: ...
 Jag lämnar ett meddelande att avgiften kr 700 för utskickade ...
 a) hela kursavgiften på en gång
 b) kr 100- per månad
 c) kr 250 per vecka
 Detta meddelande ska ...
 Datum: ...

lärdom

Chefen för LME:s studieavdelning, ingenjör Tore Porsander, hjälper gärna alla studieintresserade LM-are till rätta valet av kurser och studiemetoder, och till honom vänder sig också Bengt Ericsson för att få goda råd.

Resultatet blir, att han bestämmer sig för en korrespondenskurs i Försäljning och reklam, och hans första åtgärd blir att fylla i en anmälningsblankett, som ses ovan t. h.

Redan efter ett par dagar kommer en försändelse från institutet i Bengt Ericssons brevlåda med de två första studiebreven.

Han lämnar sedan in svarsbrevet till LM:s studieavdelning, där fru L Junsell antecknar brevet avgångsdatum på hans kort i elevregistret.

Detta är tydligen något som intresserar redan från början, ty Bengt Ericsson börjar genast läsa ...

Många av LME:s korrespondenskurser är från Hermods i Malmö, dit dagligen 5 000 à 6 000 brev med lösningar och förfrågningar strömmar in.

... och snart är han färdig med skriva svaren på brevet uppgifter

LM-are får per post

Denna anmälan lämnar han in på LME:s studieavdelning. För att han så snabbt som möjligt skall kunna komma i gång med kursen, tar fröken E Sandström ett telefonsamtal med korrespondensinstitutet och anmäler den nye eleven.

Inbetalningen av kursavgiften sker genom intressekontoret, som efter elevens eget val kan dela upp avgiften på flera löneavdrag, tills hela kursavgiften är erlagd. Fröken Margit Hansson, *Pi*, gör här en anteckning om saken.

studieform kan numera väl försvara sin plats vid sidan av de övriga studieformerna. Korrespondensstudier är smidiga, då de kan anpassas efter vars och ens individuella behov utan att inkräkta på förvärvsarbetet.

hur det går till att studera per korrespondens genom LME, visas på detta bilduppslag, där vi får följa en Hermods-studerande LM-are, herr Bengt Ericsson, *Yb*, från kursens början till dess slut.

Sedan lösningarna sorterats, rättas de av institutets lärare i respektive ämnen.

Långt ifrån alla LME-kurser går dock genom korrespondensinstitutet. LME har också egna korrespondenskurser under ledning av tjänstemän inom företaget. Här ses ing. Åke Käell, *HeC*, i färd med att rätta en laddning svar till kursen i Elektrocitetslära.

Då kursen är avslutad med godkänt betyg, har Bengt Ericsson pengar att hämta på intressekontoret. LME betalar nämligen tillbaka hela kursavgiften om kursen är LME:s egen och $\frac{2}{3}$ av avgiften för en kurs vid ett korrespondensinstitut.

a brevet och har endast att ren-

Belönade förslagsställare

I nr 2 av KONTAKTEN 1946 lämnade vi en redogörelse för de regler, enligt vilka belöningar utdelas till arbetare, som inlämnat förslag till förbättringar av arbetsmetoder och arbetarskydd samt till ändring eller nykonstruktion av firmans produkter.

Vi kunna här presentera dem, som under 1946 och till början av mars 1947 erhållit belöningar för gjorda förslag.

Trots stigande intresse behövas dock ännu friskare tag, om vi på detta område skola nå tillnärmelsevis lika långt som vissa utländska företag hunnit. Speciellt vid amerikanska företag har förslagsverksamheten fått en storartad omfattning och blivit en betydelsefull faktor för uppnående av allt bättre arbetsmetoder och har därigenom skapat ökad konkurrenskraft och bättre möjligheter för samtliga anställda.

Förslag till förbättringar kunna inlämnas antingen till befälet på resp. verkstadsavdelning, till verkstadsingenjören eller direkt till VTC, ingenjör Edvin Jonsson. Om så behöves, lämnar VTC hjälp med utarbetande av förslag, tillverkning av modeller, etc.

Under 1946—1947 ha 12 arbetare belönats. Icke mindre än 3 av dessa ha befordrats till förmän.

Ragnar Andersson, Vta 15: Omkonstruktion av klipp i bandkant.

Gunnar Bengtsson, Vta 38: Skyddsanordning vid lindningsautomater.

Alfred Elgeryd, Vta 19: Anordning vid gängmaskin.

Gustaf Estmark, Vta 15: Materialstopp i pressverktyg.

Svante Fransson, Vta 19: Verktyg för nitning av polbleck på ankare.

Sven Johansson, Vta 13: Stödhållare till Brown & Sharp automater.

Verner Johansson, Vta 12: Metod för erhållande av rätt spänning i snörklämma.

Axel Jonsson, Vta 12: Gradning medelst skurning i trumma.

Harry Magnell, Vta 07: Metod för hopbörning av delar.

Johan Nyholm, Vta 27: Förenkling i utförandet av provpallar.

Ivan Rogstadius, Vta 19: Verktyg för sidofränsning.

Karl Sundberg, Vta 38: Verktyg för itryckning av lödfabbar i rullstommar samt trådförararm på magasinrullar.

ITALIEN BYGGER UPP

(Forts. fr. sid. 29).

Barnträdgård inom fabriksområdet

Därefter gjordes ett besök vid RIV:s kullagerfabriker, vilka för närvarande sysselsätter 3 700 arbetare, varav hälften kvinnor. Då en betydande del av dessa var gifta och hade barn, hade man anordnat s. k. barnträdgårdar inom fabriksområdet, där de förvärsarbetande mödrarna fick lämna sina barn.

Färden ställdes därefter till det svårt bombskadade Milano. Det egendomliga var dock att de stora industriella anläggningarna utanför Milano hade inga eller mycket obetydliga skador. Av verkstäderna besökte jag bl. a. Falcksverkens järnverk, vilka framställde olika slag av valsade produkter, samt Isotta Fraschini, tillverkare av de världsberömda Fraschinomotorerna och kompletta lastbilar. Falcksverket var en imponerande anläggning

med ett flertal elektriska smältugnar på 30 tons kapacitet, moderna götvalsverk och tråddragningsmaskiner. De sysselsatte 4 600 arbetare, vilket är lika många som före krigsutbrottet.

Pressgjutning av arbetsstycken på 300 kg

Isotta Fraschini var kanske ändock den anläggning som imponerade mest bl. a. med sina stora moderna gjuterier, moderna smältugnar och formningsmaskiner. Gjutningen skedde kontinuerligt i såväl gjutjärn som lättmetall. Bl. a. sågs en pressgjutningsmaskin, vilken hade en kapacitet på upp till 300 kgs arbetsstycken. Deras mekaniska verkstäder var väl organiserade, och där rådde god ordning och arbetsintensitet. Ämnes- och operationsritningar fanns vid varje arbetsmaskin på de detaljer man framställde.

Resenären fick det intrycket att de norditalienska företagen i stort sett liknar de svenska, om man bortser

(Forts. på sid. 39)

"Hur gillar Du Kontakten" gav 729 svar

729 svar på Kontaktens rundfråga om vad LM-arna vill läsa i sin tidning hade kommit in, när följande sammanfattning av resultatet gjordes. Siffran kan till en början verka stor, men med tanke på att KONTAKTEN nu går ut i en upplaga på ca 11 800 exemplar, är antalet inte så alldeles överväldigande. Ungefär en läsare av 16 har hörsammat uppmaningen att ge sina synpunkter på tidningen.

De flesta svaren har naturligtvis kommit från LM-are i Midsommarkransen. Siffran är där 380, fördelad på 214 från verkstadsanställda och 166 från kontoret. Av de anslutna bolagen har Svenska Elektronrör utmärkt sig med det största antalet svar, både absolut och i förhållande till personalens storlek och har skickat in 175 svars-kort. Till den siffran kommer inte något annat gruppbolag på långt när. Alpha lämnade in 64 svar, Ermi 30, Svenska Radiobolaget 21 och Sieverts Kabelverk 26. Från Kabelverket i Älvsjö kom 20 svar.

Resultatet av undersökningen kan bäst avläsas på det svarskort, som finnes återgivet här intill och där de ifyllda siffrorna anger antalet svar i procent av samtliga insända. Av dem som svarat uppger 68 %, att de läser KONTAKTEN noggrant. Att döma av svaren från LME, Midsommarkransen, är intresset där något större (80 %) men vid de anslutna bolagen i stället något mindre (55 %) enligt de ingångna svars-korten.

Fråga 2, om tidningens innehåll bör kompletteras med mera material från respektive företag, gav 65 % i ja-röster till svar. Vid LME, Midsommarkransen, har jämnt halva antalet röstat för ökning och för de anslutna företagen är siffran ännu högre eller 80 %. (Avi åt lokalredaktörerna att spotta i nävarna!)

Av svaren på frågorna under punkt 3 angående tidningens innehåll är det vidare tydligt att det finns en samlad ja-opinion för vissa ämnen. Detta gäller:

1. Den egna arbetsplatsens problem, belysta från olika synpunkter t. ex. rationalisering, trivsel,
2. Personliga uttalanden av cheferna i aktuella frågor,

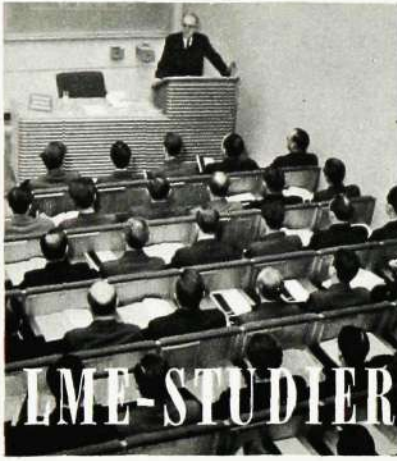
3. Allmänt orienterande artiklar i industriella och fackliga frågor,
4. Notiser om föreningsliv och fritidsverksamhet av olika slag,
5. Anekdoter, kåserier och pristävlingar,
6. Artiklar om företagets organisation, ekonomi, framtidsplaner etc.

»Artiklar i allmänna ämnen t. ex. hem, skola, samhälle, socialvård» kunde väntas intressera den kvinnliga delen av läsekretsen mer än den manliga, och så tycks också vara fallet att döma av svaren från Sven-

ska Elektronrör med dess övervägande kvinnliga personal. Där är nämligen 65 % av svarskorten från kvinnliga anställda (på LME var motsvarande siffra 16 %), och på SER vill också en majoritet på 67 % ha sådana ämnen behandlade. Vidare tycks SER-personalen vara litet mer intresserad av kåserier (73 %), pristävlingar (67 %) och tecknade serier (66 %) än genomsnittet.

Vad man tydligen med minst saknad anser sig kunna undvara av de gjorda förslagen är personnotiser (Forts. på sid. 40).

1. Läser Du KONTAKTEN?	68 noggrant	30 flyktigt	2 ej alls	
Läser någon annan i familjen den?	54 ja	29 nej	17 saknar familj	
Tidningen kommer i år ut 6 ggr. Är det	61 lagom	2 för ofta	33 för sällan	4 vet inte
2. Tidningen är gemensam för alla LME-företagen. Anser Du att tidningen bör kompletteras med mera material från Ditt företag?	65 ja	24 nej	11 vet inte	
3. Vill Du i tidningen ha				
a. presentation i ord och bild av avdelningar inom LME och övriga företag inom LME-koncernen	44 mera	1 mindre	51 som nu	4 vet int
b. artiklar om olika LME-produkter	37 mera	7 mindre	49 som nu	7 vet int
c. artiklar om företagets organisation, ekonomi, framtidsplaner etc.	54 mera	4 mindre	36 som nu	6 vet int
d. personliga uttalanden av cheferna i aktuella frågor	85 ja	8 nej	7 vet inte	
e. personnotiser om födelsedagar, dödsfall etc...	35 ja	55 nej	10 vet inte	
f. personliga hägkomster från gamla LM-are ..	39 mera	11 mindre	44 som nu	6 vet int
g. allmänt orienterande artiklar i industriella och fackliga frågor	71 ja	15 nej	14 vet inte	
h. den egna arbetsplatsens problem belysta från olika synpunkter, t. ex. rationalisering, trivsel	87 ja	5 nej	8 vet inte	
i. artiklar i allmänna ämnen, t. ex. hem, skola, samhälle, socialvård	50 ja	39 nej	11 vet inte	
k. artiklar och reseskildringar från LM-are i ut- landet	47 som nu	47 mera	3 mindre	3 vet int
l. notiser om föreningsliv och fritidsverksamhet av olika slag	67 som nu	19 mera	8 mindre	6 vet int
m. kåserier	69 ja	21 nej	10 vet inte	
pristävlingar	55 ja	33 nej	12 vet inte	
tecknade serier	52 ja	39 nej	9 vet inte	
anekdoter	70 ja	21 nej	9 vet inte	

Just nu pågår föreläsningar i Konstruktörskursens olika ämnen, som behandlas i tur och ordning enligt det tidschema, som anslagits på anslagstavlor. Kursen beräknas räcka även hela maj månad, varför det ännu finns vissa möjligheter till efteranmälningar. Vad som säkerligen gör dessa föreläsningar särskilt intressanta är inte blott de många filmer som kommer att visas utan även de studiebesök, som kommer att arrangeras i anslutning till flera ämnen. Förutom flera olika besök i Huvudverkstaden i Midsommarkransen kommer nämligen både Alpha i Sundbyberg och Kabelverket i Älvsjö att studeras på ort och ställe.

I ämnet Svetsning har nyligen färdigställts en liten korrespondenskurs om 3 lärobrev. Denna kurs är utarbetad inom LME och tar därför även huvudsakligen sikte på de svetsmetoder, som tillämpas i vår egen tillverkning. Likaså har utarbetats ett lärobrev i Lödning. Båda dessa ämnen är upplagda så att de är lämpliga såväl för konstruktörer som för verkstadspersonal.

För nyanställda på verkstaden, som tidigare inte sysslat med verkstadsarbete i någon större utsträckning, vill jag här utnyttja möjligheten att rekommendera Grundkurs i verkstadsteknik enligt studieprogrammets sida 40. Denna kurs ger en verkligt god grund att bygga på för verkstadstekniska specialstudier av olika slag.

T Porsander

Fritidsverksamhetens studiesektion

Genom den ombildning av Fritidskommittén, som skedde i höstas, kom dess studieverksamhet att i viss mån begränsas till att omfatta s. k. fria ämnen.

Två cirklar var i verksamhet i höstas, en i Företagsdemokrati och en kring ämnet »Ekonomiska problem i brännpunkten», med deltagare från Verkstadsklubben och Tjänstemannaklubben. Kursen i Företagsdemokrati avslutades med en diskussion då representanter från de olika personalorganisationerna framlade sina synpunkter på frågan »Vad väntar vi oss av den industriella demokratin?»

Den traditionella kursen i Sexualhygien hölls i januari och februari med fru Elise Ottesen-Jensen som föreläsare.

Den 22 och 23 februari höll Verkstadsklubben sin sedvanliga veckoslutskurs på Tollare, med 45 deltagare.

Språkintresserade har från och med höstterminen varit hänvisade till Midsommargården, som bedriver en mycket omfattande och varierande studieverksamhet i främmande språk. Enligt uppgifter har under höstterminen omkring 100 LM-are deltagit i Midsommargårdens språkcirklar.

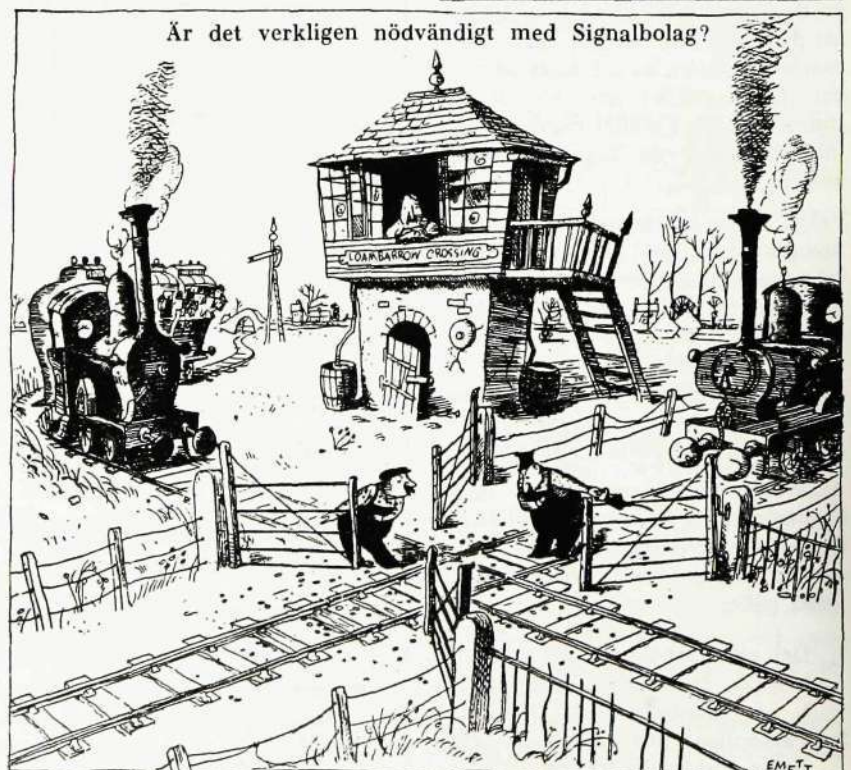
Beträffande verksamheten i övrigt kan nämnas att under våren kommer att ordnas en del studiebesök och utflykter. Bl. a. planeras besök på Bromma flygfält och i en filmstudio samt en båtutflykt till någon vacker och trevlig plats.

K Karlsson

BILTELEFON i USA

Tisdagen den 6 november öppnades för allmänheten i New York möjlighet att direkt från bil telefonledes komma i förbindelse med telefonabonnenter världen runt. New York Telephone Company har släppt ut biltelefonapparater, genom vilka man per kortvåg kommer i kontakt med telefonstationen, varifrån man sedan kopplas till begärt nummer, lokalt eller interurbant, eller till någon annan biltelefon. Kortvågssändarnas räckvidd är ungefär 50 km. Det finns tre typer av biltelefoner. Den mest användbara tillåter samtal i båda riktningarna — dock bara en riktning åt gången, varför abonnenterna inte kan prata »i munnen på varandra» — mellan bilen och vilken apparatinnehavare som helst. Den andra har samma användbarhet, dock endast mellan en firma och dess egna bilar, och den tredje typen inskränker sig till att förmedla vissa signaler från en firma till dess bilar. I detta fall kan alltså inga samtal föras.

Biltelefonien befinner sig visserligen på ett mycket tidigt utvecklingsstadium, men man räknar med att den skall byggas ut till allt större räckvidd och användbarhet. New York Telephone Company är emellertid angeläget om att tillverkningen av dessa apparater inte skall på något sätt stå i vägen för det »normala» telefonväsendets utveckling.

»Kabaret Alpha»

I teatersalongen i Folkets Hus i Sundbyberg anordnade AB Alpha:s personal den 8 februari för första gången en fest, gemensam för hela företaget.

De ca 300 deltagarna hälsades välkomna av ingenjör A Lundborg, varefter »Kabaret Alpha» tog vid med ett rikt program, sammanhållet av den förtjusande nummerflickan, som först vid sitt tredje framträdande identifierades av fru Sandberg som hennes egen lagvigde make. I tio högklassiga kabaretnummer tävlade revydirektören L Wäringård, med visor och historier, om applåderna med Alphas elitgymnaster, som gav en (nästan) halsbrytande uppvisning i industrigymnastik, och med fru Andersson och frk I Berg samt hrr S Apelby, J B Jakobsson, S Jonasson och S Persson, som ägnade sig åt livligt uppskattad sång och musik. Fru A M Lagerström och hrr G Nilsson och N Thorson visade sina talanger i sketchen »Alla tiders Oscar».

Dansen måste tyvärr upphöra klöckan ett.

H

LM-träff i Blå Hallen

Stadshuset, närmare bestämt Blå Hallen, utgjorde mötesplatsen för den LM-träff som Fritidskommittén anordnade lördagskvällen den 17 mars. Över sjuhundra LM-are med anhöriga och bekanta hade mött upp med glatt festhumör; därom vittnade de spontana applåderna

Hänt på LM

LM-aren Xkvist jobbade över en kväll på kontoret i Midsommarkransen. Samtidigt gnolade han på »Trubaduren», den kända visan av Ruben Nilsson, och när han hunnit till tredje strofen, klämde han i med sina lungors fulla kraft: »Vem fan är den där figuren?» Svaret fick han, då han i samma ögonblick tittade upp, ty framför honom stod avdelningschefen. Hur det lät, förmåler inte historien, men Xkvist lär ha haft vissa svårigheter att förklara sin fråga.

under kvällens lopp. Efter ett hälsningstal av kommitténs ordförande och festens arrangör Karl Karlsson följde musikalisk underhållning av såväl Nisse Söderman med orkester som före detta LM-aren Lars Rosén. Kvällens huvudtalare statsminister Tage Erlander hälsades med en kraftig applåd, något som han förklarade sig ej vara förtjänt av då han kom direkt från ett beslut angående införande av kafferansoner. I sitt anförande klargjorde han där- efter inflationsproblemet och frani-

Regeringskontakt i Blå Hallen: fr. v. herr K Karlsson, statsminister Tage Erlander, fröken G Nordholm, ing. A Almgren och ing. R Göransson.

höll bl. a. att det trots minskad valutareserv inte finns någon anledning till oro. Ett målmedvetet sparande i förening med reglerad import vore det effektivaste värdet i kampen mot prisstegringarna. Efter statsministerns tal vidtog dansen, som räckte till midnatt, med paus för välsjungande och spexande Synkopen samt Povel Ramel, den senare i sin egenskap av flugighetsfrämjare. En i allt lyckad kväll, men hur kändes det i fötterna? *Flash*

LME-maskerad

Den 4 mars hade sällskapet LME anordnat maskerad på Piperska Muren. Bland de närvarande märktes det glada gänget nedan t. h.

Hur kom "Värmlänningarne" till LM?

Värmlänningarne

Teatersektionen, Orkestern, Folkdanslaget och Kören
ger FA Dahlgrens och Andr Randels "klassiska"
folk-, dans- och sångspel

Regissör Eric Nilson

Dirigent Eric Malmberg

För det skall man tacka Harry Niklasson på *Ermi* och Eric Nilson på *Vta 12*, som med en textbok i handen tog det första initiativet och talade med orkesterns dirigent Eric Malmberg. Samtidigt vände de sig till Gunnar Persson, *Xs*, och frågade om han inte kunde ordna med danserna. »Jo visst», sa Gunnar och bildade LME:s folkdanslag. Detta hände våren 1943. Några orkester noter fanns inte, det enda man hade var pianonoter, och Malmberg fick fjorton dagar på sig att skriva ut orkester noter innan repetitionerna skulle börja. Han hann precis, och så började repetitionerna. För att nu tala med Malmberg så »sprack det samtidigt som det började». Varför? Jo, samtidigt som det började, började inkallelserna som medförde »karltorka», och förtvivlade försök att hitta ersättare strandade. Man lade ner alltihop på obestämd tid. Ungefär ett år senare ljusnade det, och man försökte igen. Denna gång med andra sångsolister, och Malmberg måste ändra noterna efter de nya rösterna. Så gick det ett tag, denna gång flera månader, men så började inkallelserna åter drabba sällskapet, och det faktum att en del slutade vid bolaget gjorde sitt till. Värmlänningarne lades ned! Man satte punkt och slut — trodde man.

Tredje gången gilt

Så kom januari 1946. En dag i början på månaden hittar vi Bertil Tordemark, *Vpp*, nere hos personalkonsulenten, och i luften surrar ordet »Värmlänningarne». Saken är på

tapeten för tredje gången! Ett år senare var premiären. Men låt oss inte klara av ett så arbetsamt och besvärligt år på endast två rader, för det är sannerligen värt flera. Liksom de båda föregående gångerna började repetitionerna med full rollbesättning, men redan ett par gånger senare var antalet allvarligt decimerat. »Varför?» hör jag åter någon frågande röst. Jo, en del passade inte för rollen och måste bytas, en del slutade. Men »Tordis», numera assisterad av Inez Nilsson, *Vi*, jobbade vidare och fick fram nya offer. Eric Nilson rättade, visade och rättade igen, och efter ett halvt år började det hela anta formen av ett teaterspel.

Repetitionerna med sångarna började och Malmberg fick åter öva sig i notskrivningens ädla konst genom att ändra noterna till tonarter, som passade de nya solisterna.

Anna får förhinder

Då kom det första stora slaget. Dagny Andersson, som varit med ända från första gången och spelade Anna, »HON» i stycket, kunde inte vara med längre. Hon skulle sluta och bli hemmafru, vilket kanske i och för sig inte hindrade hennes fortsatta medverkan, men naturens gång för små hemmafruar gjorde att hon knappast kunde spela en Anna som publiken skulle tro på. Resultatet: Brita blev Anna, Lotta blev Brita och Dagmar blev Lotta; de två sista en och samma person. En ny förmåga alltså. Så var det åter frid och fröjd ända till i början av november då »drängen Anders» slutade i firman och flyttade från Stockholm. Då kom Åke Stark till undsättning och »Jan Hansson vid sjön» fick en ny dräng.

När så teatersektionen äntligen var färdig med sitt arbete, kunde man börja repetera tillsammans med orkestern, folkdanslaget och kören. I början påminde det hela mera om cirkus än teater, men efter två månader hade Eric fått sådan stil på samspelet, att det flöt jämnt och friktionsfritt.

Matsalen blir teater

Så skulle då det hela efter ett års arbete presenteras för publiken. Först tänkte man bygga upp en scen, men det skulle kosta 1400:— och det var för mycket. Man vände då den tänkta salongen, och det övre etaget av tjänstemannamatsalen fick tjänstgöra som scen. Serveringsdisken blev ett bra orkesterdike. Precis som på riktigt teater!

Nu förstär säkerligen var och en att det är ganska mycket arbete med att sätta upp en sådan scen med kulisser, ridå och allting annat som skall till. Att det gick är helt »Snickar-Pelles» och hans medhjälparens förtjänst. En god hjälp gav också elektrikerna som satte upp strålkastare och drog ledningar till högtalare m. m.

Den som emellertid lade grunden till allt detta arbete var direktör Ragnar Klange, som gratis ställde alla dekorationerna till förfogande. Tack, direktör Klange! Ett varmt tack går också till Svensk Filmindustri som lånade oss notställd med belysning till orkestern. Tack! Ja, det skulle man kunna dela ut i oändlighet till alla dem som hjälpte till de sista hektiska dagarna.

Lördagen den 4 januari 1947 var allt klart för premiären. Klockan 20 spelade orkestern upp Ouvertyren och spelet kunde börja. Under tiden sökte nervositeten sina offer bakom scenen, och fann säkerligen flera. Men det fanns ingen återvändo, och allt efter som spelet fortsatte blev man lugnare. Slutligen gick ridån för sista akten.

Överst t. v.: Från en repetition på »Värmlänningarne» med regissör Eric Nilsson i Löpar-Nisses roll. Överst t. h.: Anna hemma hos »Jan Hansson vid sjön».

Bandy

Den årligen återkommande cuptävlingen inom koncernen hade i år samlat endast 5 lag, nämligen Ermi, LME, SER, Kabelverket i Älvsjö samt SRA. I första omgången möttes LME—Radiobolaget och Ermi—SER. LME och Ermi gick vidare i tävlingen efter segrar med respektive 4—1 och 8—0. Efter ny lottning fick så Kabelverket och Ermi göra upp om den ena finalplatsen, LME stod nämligen över. Första matchen slutade trots stora ansträngningar från båda sidor oavgjort med 3—3 men i omspelsmatchen lyckades Ermi vinna med 2—1 efter en minst lika seg match. Finalen mellan Ermi och LME spelades måndagen den 17 mars på Essinge idrottsplats sedan ett föregående möte slutat 2—2. Resultatet blev denna gång vinst för LME med 4—1, men spelet var betydligt jämnare än vad siffrorna utvisar.

Två vänskapsmatcher har spelats under säsongen. I februari mötte nämligen LME:s utvalda elva i en match i Uppsala Nymans verkstäders bandylag, och förlorade med 1—4. Onsdagen den 13 mars mötte vi ett lag från A. E. G. på LM:s idrottsplats, och den matchen vann vi med 4—3.

Bifallet brakade löst — succen var klar.

Det är allt jag minns. Resten är höljt i dimma.

Så gick det till!

Nu kanske någon undrar vad teatersektionen egentligen är för någonting. Det är helt enkelt en sammanslutning av teaterintresserade LM-are, och dess mål är att spela, spela, spela...

Planerna för framtiden är ännu så länge något ovissa. En sak är dock säker. De som inte förra gången tog chansen att få se »Värmlänningarne» får den en gång till. Tag då chansen! Annars står närmast på programmet några små en-aktare och man kan höra ordet »Lilla Helgonet» surra i luften. Kanske tar det fastare form. Vem vet?! B B

Skidor

Säsongen både inleddes och avslutades med tävlingen om koncernmästerskapet. Lördagen den 15 mars blev en fullträff inte blott ur väderlekssynpunkt, även arrangemangen var perfekta och det gick undan med fart och kläm på banan, som i år var lagd i Sättraterrängen. I seniorklassen segrade LM:s Arnold Johansson, Vta 39, dryga tre minuter före närmaste man, Åke Eriksson från Sieverts. Lagtävlingen för 3-mannalag vanns överlägset av LM:s trio Arnold Johansson, K Näs-holm och H Björkefall. I damklassen, där endast två startade, segrade SRA:s välåkande Siri Larsson. I nybörjarklassen, som samlat många deltagare, vann Bo Widell, Ermi, en knapp seger före LM:s C Lindberg. Juniorklassen såg tre LM-are på de första platserna. Segrare blev B Bengtsson, Vta 06, fyra minuter före 2:e man som var E Svensson, Vta 06. 3:a blev LM:s duktige längdhoppare T Melander, Vta 12. I yngre oldboysklassen stod striden mellan Nils Carlsson, Sievert, och O Sundblad, Älvsjö Kabelverk, vilken den förre avgjorde till sin fördel. I äldre oldboysklassen slutligen vann oförbrännertlige Uno Jehler överlägset ca 3½ min. före närmaste man, H Jansson, Sievert.

Från starten på 2-milsbanan i koncernmästerskapet på skidor. T. h. funktionärerna C Wahlberg och T Holmström.

I LM:s interna bandyserie om 13 lag spelades finalmatchen den 15 mars på LM:s idrottsplats mellan Vta 11 och Vta 19. Det förra laget hemförde segern med 2—1 och fick en första in-teckning i dir. Helge Ericsons nyupp-satta vandringspris. Ovan de båda fi-nallagen framför målburen.

LME idrottsklubb

Bolagsledningen har lämnat sitt med-givande till uppförandet av ett större materielrum på idrottsplatsen samt föranstaltat om fotbollsplanens utvid-gning i riktning mot panncentralen.

Med anledning av de otillräckliga ut-rymmena för omklädnad på idrotts-platsen undersöker f. n. möjligheterna att anlägga två omklädnadsrum i den under byggnad varande längan. Bastu skall eventuellt även inrymmas där.

Damhandboll

Idrottsklubben deltog med tre lag i den under januari månad anordnade blix-tturneringen. Lagen blev efter hårda och spännande matcher utslagna men hävdade sig väl i en tröstturnering, där vårt 1:a-lag vann sina matcher. Mest framträdande spelare har varit: Lily Andersson, Vta 36, Ulla Najström, Ga, och Margit Holmberg, Vta 12. Då vi saknar inomhuslokal har vi ingen möj-lighet till träning vintertid.

Herrhandboll

Sedan årsskiftet har vårt lag spelat flera matcher bland vilka kan nämnas: Mot Idrottsklubben Tellus: 11—11

- » Mälardjurgårdens I. K. : 22—8
- » Elektroskandia : 24—11
- » Kustflottan : 6—8
- » Chaufförerna : 6—2

Handbollspelarna tränar varje fredag i Norra Latins gymnastiksal.

(Forts på sid. 39)

»Här har jag stått och pratat i en halv-timme och du har inte sagt ett ord. Säg nånting!»

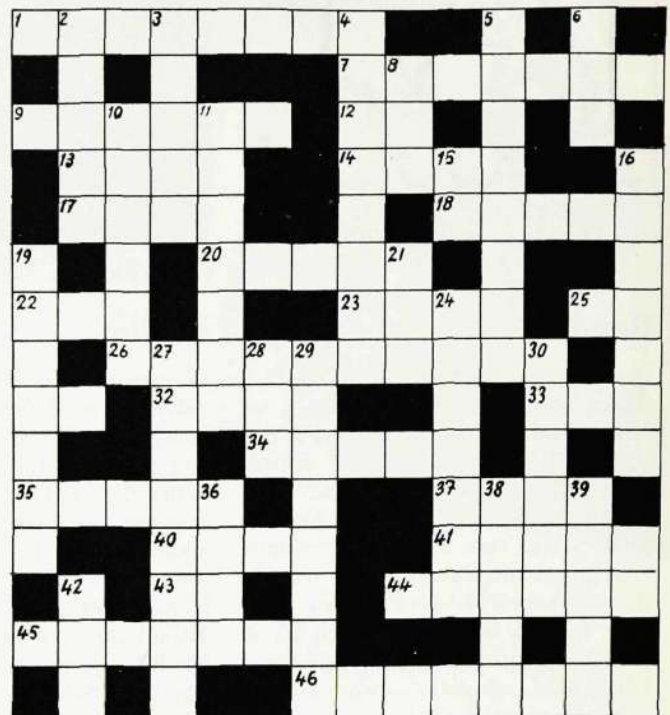
Bildgäta

Vad är detta? Det får KONTAKTENS läsare fundera på till den 12 maj, då tävlingstiden utgår. Svaren sänds till LME:s reklamavdelning, Stockholm 32, och den först öppnade rätta lösningen belönas med 10:— kronor. Skriv »Bildgätan» på kuvertet!

Korsordstävling

KONTAKTEN presenterar åter en korsordsgäta, så nu gäller det att vässa pennorna och gnugga genömlarna. En tia väntar den som sänt in den först öppnade rätta lösningen. Samtliga lösningar, märkta »Korsord nr 2», skall vara redaktionen tillhanda senast den 12 maj.

KONTAKTENS korsord nr 2

Fin idrottsgåva

Ovanstående vas som skänkts till LME:s idrottsklubb av fyra idrottsintresserade LM:are i Katrineholm för att utdelas som hederspris åt den medlem, som klubbens styrelse ansåg ha gjort sig förtjänt därav, har tilldelats herr A Nyman, Pi, för bästa resultat i kulstötning under 1946.

Vågrätt

1. Omskakad.
7. Klyftig.
9. Användes vid speciell sorts jakt.
12. Där furuskogen susar, sussilull och sussilo.
13. Utskuret smycke.
14. Ord i dunkel varning.
17. Klockan 6 på morgonen.
18. — var tiden, enligt Hamlet.
20. Ta fatt och Gömma ringen.
22. Står ofta i motsats till vetande.
23. Kan man göra vid fel på lungorna.
25. Tidsrymd.
26. Fördelning av risk vid försäkring.
31. Trafikenhet.
32. Söker man nu i Antarktis.
33. Sånggudinnornas antal.
34. Huvudstad.
35. Ger samma mening om det läses baklänges.
37. Användes i radiotjänst.
40. Smakar gott med dill och den lilla pärlan till.
41. Finansfurstes förnamn.
43. Kemiskt tecken för en viss atom.
44. Var vred då han vakuade.
45. Meningsstrid.
46. Får ungdomen numera hjälp med.

Lodrrätt

2. Kan äkta makar ofta vara.
3. Härifrån regeras ett stort land.
4. Stuvad och kryddad köträtt.
5. Ordförande i gille.
6. Tilltalsordet adlar mannen.
8. Amerikansk författare av kusliga noveller.
10. Man föredrar en levande Venus framför en i —.
11. Arsenik och svavel.
15. Tidsadverb.
16. De utmärks av snille och smak.
19. Fick flott telefonapparat av LM.
21. Komplimang på svenska men knappast på norska.
24. Där stod ett berömt sjöslag mellan greker och perser.
27. Vit pappa och gul mamma eller tvärtom.
28. Flygbolag.
29. »Tryck själva den valkiga handen och ej blott en penning i den.»
30. När man har — nysar man.
36. Där fördes process mot Daladier, Reynaud m. fl.
38. Vill säljaren gärna ha.
39. Det heliga Ilion.
42. Används som stormvarningssignal för hamnar.

PLINGELIN

LME idrottsklubb

(Forts. från sid. 37)

Handbollskurs

I den av Idrotts- och Friluftsstyrelsen anordnade instruktörs- och domarekursen har vi haft följande deltagare: S Jöndell, Xud, R Holck, Vta 12, A Johansson, Vta 06, C Wahrberg, P. Deltagarna blev godkända handbollsdomare efter provdömning.

Volleyboll

Första officiella matchen i Sverige spelades måndagen den 24 februari mellan LME och IK Bellevue och med LME som arrangör. Vi segrade med 15—8, 15—13. LM har f. n. fyra lag i aktion. En serie mellan oss och andra företag börjar inom kort med LM som arrangör.

Friluftsliv

Ny sektion skall i dagarna bildas. Utflörligare meddelande om detta senare.

Midsommargården

Inredningen av den för ungdomsidrott avsedda lokalen skall påbörjas i dagarna. Anordningar för bordtennis, gymnastik i trapets och ringar, tyngdlyftning, boxning, målskjutning m. m. kommer att finnas.

Årsmöten

LME:s Idrottsklubb höll den 8 mars sitt årsmöte. I styrelsen nyvaldes E Nordström, Vta 11. Övriga styrelsemedlemmar är ing. A Fagerman, Vta 05, idrottsledare herr C Wahlberg, ing. O Fredriksson, GaC, herr R Ernlund, Vta 11, och herr T Holmström, Xlp.

Vid mötet meddelades den glädjande nyheten, att LME-företagens Sportförening fått sitt anslag från bolaget ökat från 10 000 till 15 000 kr. Av årsberättelsen framgick bl. a. att tre nya sektioner bildats under året, nämligen en för volleyboll och en för ridning samt en ungdomssektion, i första hand avsedd för lärlingarna. Bland de beslut som fattades kan nämnas, att sektionsledarna inom klubben hädanefter skall ingå som medlemmar i styrelsen.

Ermj SK höll den 28 februari sitt första årsmöte med samkväm, cabaret och dans.

Av styrelseberättelsen framgår, att klubben arbetat med framgång sedan tillblivelsen den 2 oktober 1946. Handbolls- och bandylagen har varit i aktion och det senare har i korporationsserien vunnit 3 matcher av 5 och kommit tvåa i sin serie. Handbollslaget har hitintills bara fått ställa upp i vänskapsmatcher. Ping-pong-sektionen har även tränat.

Klubben har haft att brottas med sin ekonomi och lokalfrågan. Det har dock gått ihop, vackert så!

Styrelsen fick följande sammansättning: Ordförande: C Lundgren, Ti; kassör: K Lundblad, Vpp; övriga: E Emanuelsson, Vta 5, S Sahlén, Vta 2, B Widen, Vta 5; suppleanter: H Jaeschke, Vta 2, Eva Nordström, Vta 5; revisorer: A Nyberg, Ev, E Persson, Vpp, B Andersson, Vta 6.

Alpha IK höll sitt årsmöte den 6 mars. Till ordförande under det nya verksamhetsåret omvaldes ing. N Hagman och till övriga styrelsemedlemmar valdes hr E Jansson, ing. K Valentin, hr R Lundberg och E Persson. Klubben har under året varit synnerligen livaktig och deltagit i en mängd tävlingar såväl med lag som med enskilda medlemmar. Speciellt stort intresse från medlemmarna har kunnat noteras för tennis, i vilken gren klubben under året haft ett 40-tal aktiva deltagare.

Upptakten till det nya tävlingsåret har varit god och klubben kunde notera fullträff, när den vann division 8 inom Stockholmskorpen.

AB Alphas Korporationsskytteförening höll sitt årsmöte måndagen den 3 mars, varvid följande styrelse och övriga funktionärer valdes: ing. A Lundborg, ordförande, hr G Thorén, v. ordförande, hr Nils Ingvall, kassaförvaltare, fru A. M. Sahlberg, sekreterare, hr Ture Pettersson, v. sekreterare. Till suppleanter i styrelsen utsågs herrar H Angliden och E Finnström, vilka tillika skall fungera som ammunitionsförvaltare. Revisorer blev hr S Dufvander och Nils Eklund.

Av årsberättelsen framgår att deltagandet i föreningens övningsskjutningar och tävlingar varit livligt. Två silvermärken och fyra bronsmärken har under året erövrats. Till den kommande säsongen har övningsskjutningar och ett flertal tävlingar planerats.

Italien bygger upp

(Forts. fr. sid. 36)

från bombskador och att de kanske på grund av kriget är sämre underhållna. Alla fabriker var ej så detaljerat rationaliserade som motsvarande svenska företag, säkerligen beroende på den billiga arbetskraften och den politik man förde under den förra regimens dagar. Som bekant har ju Italien alltid haft ett befolkningsöverskott, som det har varit svårt att placera, varför det på vissa områden under denna regims dagar var nära nog förbjudet att rationalisera så att personalen icke fick tillräckligt med arbetsuppgifter. Arbetskyddet var ej så välordnat som i Sverige, bl. a. sänkades på flera ställen skydd för pressar och kuggväxlar. Arbetskickligheten och arbetsintensiteten syntes vara ungefär som i Sverige. Arbetsarnas fysik syntes vara god, vilket delvis torde bero på att företagen tillhandahåller personalen ett närande middagsmål under självkostnadspris. Det uppgavs att den normala ransonen bestod av 1 700 kalorier om dagen, vilket ju icke är tillräckligt för att man skall kunna utföra ett produktivt arbete.

Stor arbetslöshet råder för närvarande i synnerhet inom järn och metall: man beräknade antalet direkt arbetslösa till 100 000, och ungefär lika många arbetade med reducerad arbetstid. Ett februari återuppbyggnadsarbete pågår för fullt inom de härjade industrierna, varför man räknar med att en stor del av den lediga personalen borde kunna sättas i arbete i slutet av 1947, under förutsättning att kol och andra råvaror kan anskaffas.

R G

De lärde påstå att matron är i högsta grad nyttig för kropp och själ. Undra på att kropp och själ råkar i olag när man så gott som dagligen under lunchen torteras av skrällande högtalare, varur strömmar mer eller mindre gröttiga röster, som påpekar det lämpliga i att besöka den eller den festen. Det finns anslagstavlor för dessa meddelanden. Använd högtalarna för viktigare saker!

Victor Gustavsson

Musik-kommitté bildad på Alpha

En musikkommitté har i januari bildats på AB Alpha med anledning av att grammofoonmusik börjat utsändas i verkstaden under arbetet. Endast två avdelningar har hittills erhållit högtalare, men man har för avsikt att så småningom utvidga musikanläggningen att omfatta hela företaget (ej kontoret). Kommittén är sammansatt av två representanter från företaget: Frk H Fries, Pk, ordförande, och ing. T Frisk, AstC, sekreterare; en representant från arbetsledarna: ing. S Ståbi, K 17; två representanter från arbetarna: fru E Ekberg, K 17, och hr A Lööf, V 11.

Ett hundratal skivor av varierande slag har redan anskaffats — från »Tjo och tjom» till Alfvéns Festspele, Op. 25, varigenom om möjligt alla smakriktningar kan bli tillfredsställda.

H.

Årsmöte i Alphas verkstadsklubb

Lördagen den 22 februari höll AB Alphas verkstadsklubb årsmöte i Folkets hus teatersalong. Till klubbordförande omvaldes B Larsson, V 1. Övrig styrelse blev: R Berg, V 11, kassör, Ruth Carlsson, V 6, sekreterare, M Sandberg, V 1, v. ordförande, G Andersson, V 5, studieledare. Efter mötesförhandlingarna följde kaffedrickning och dans, och under kvällens lopp bjöds vidare musikalisk underhållning av fru S Andersson, V 6, som sjöng ett par sjömansvisor samt hr E Granholm från Sonora, som föredrog sina bravurnummer.

H

Gillar Du Kontakten?

(Forts. från sid. 33)

om födelsedagar, dödsfall etc., som inte fått övervägande ja-svar i något företag.

Svaren från LME (inkl. FÖB och SIB) och från de anslutna företagen på frågorna om tidningens innehåll är i stort sett samstämmiga. Personliga hågkomster av gamla LM-are är betydligt intressantare (78 % »mera»-röster) för LME, Midsommarkransen än för anslutna bolag, där 27 % röstar för »mera», 48 % »som nu». Däremot är mera notiser om föreningsliv och fritidsverksamhet av olika slag ett önskemål från flera vid de anslutna bolagen än vid LME (24 resp. 15 %).

Några större skillnader mellan verkstads- och kontorspersonalens önskemål finns inte. Verkstadsfolket vid LME vill möjligen höra litet mera personliga hågkomster från gamla LM-are än tjänstemännen. De vill också i KONTAKTEN se mera all-

mänt orienterande artiklar i industriella och fackliga frågor och i allmänna ämnen än vad deras kamrater på kontoret röstar för, och slutligen tycks de vara litet mera pigga på allt lättare gods utom kåserier, en läsning som tjänstemännen sätter något större värde på.

»Har Du något annat förslag, som kan göra tidningen bättre» var fråga nummer 4. Här följer ett litet urval av de positiva förslagen:

»Instruktiva artiklar om hur telefonautomatiseringen fungerar.»

»Vem gör vad på LM?»

»Gemene man som tidningens medarbetare med kåserier och artiklar i såväl interna som externa angelägenheter.»

»Ett par gånger om året en amatör-fototävling.»

»Censuren »von oben» bör dämpas litet.»

»Med jämna mellanrum gallundersökningar i för bolaget och dess anställda viktiga frågor.»

»Om möjligt i varje nummer en huvudartikel med bilder och inte tvärt om.»

»Ökat bildmaterial.»

»Tillgång till pärmar för hyggligt pris för t. ex. femårsperiod.»

»Tävling och förslag till lunchmat-sedel under en vecka eller till musikprogram under en lunch.»

»Jag tycker att KONTAKTEN alldeles för ensidigt endast rör sig om LME, Midsommarkransen. Andra företag som tillhör LME berörs endast flyktigt. Detta är fel. Det händer precis lika mycket på de andra firmorna, som det är värt att skriva om.»

»En avdelning »aktuellt från verkstaden» där olika problem ventileras. Obs. Inte plats för skvaller eller personliga anmärkningar.»

»Anekdoter prisbelönas.»

»Ny redaktionskommitté.»

Kontakt med läsekretsen

Skrivklåda efterlyses

Ett nummer av KONTAKTEN hade just gått i press, och på redaktionen hade man börjat dra andan för att samla krafter till ett nytt... Längre hann man inte förrän morgonposten kom och med den en hel packe bidrag, som KONTAKTEN:s nitiska lokalredaktörer samlat in till nästa nummer från sina respektive företag. Och efter en stund började redaktionstelefonerna att surra: »Får jag komma upp med en sak, som jag har skrivit ihop om jobbet på avdelningen? Det blir nog ett par sidor.» — »Jag är arg! Har Ni plats med fler insändare?» — »Vill Ni höra en god LM-historia?» osv. osv. Och samtidigt börjar en växande kö av bidragsgivare ringla sig in genom redaktionsdörren. Manuskripthögen växer, och före lunch har vi material nog för ett präktigt dubbelnummer av KONTAKTEN. Redaktionskommittén tillkallas, de

värdefullaste bidragen väljs ut och nästa nummer är snart ett fullbordat faktum.

— »Men stopp nu» ropar en yrvaken läsekrets. »Vad är nu detta för nonsens! Inte brukar väl KONTAKTEN komma till på en dag!»

Nej tyvärr, kära läsekrets, så brukar detta inte inträffa mer än en gång på året och tyvärr råkar denna dag vara — första april. Ingen skulle dock vara gladare än vi, om det hände oftare.

I vanliga fall brukar KONTAKTEN som sagt inte komma till på en dag. Den börjar helt blygsamt som några ark vitt papper, som det gäller för redaktionen att fylla efter läsekretsens skiftande önskemål. Dessa önskemål kommer fram genom redaktionskommittén.

En person inom företaget har t. ex. ansetts lämplig att behandla ett föreslaget ämne och sedan

han underrättats om detta, blir en av redaktionens uppgifter att söka avlocka författaren hans manuskript inom rimlig tid. Detta är ofta en högst tålamsprövande sysselsättning. Det finns nämligen de som först efter ett elvatal mer eller mindre hotfulla påminnelser kunnat förmås att leverera sitt försenade manus.

Det är vår förvissning, att KONTAKTEN bättre skulle tjäna sitt syfte — att skapa och upprätthålla kontakt — om dess redaktion finge ta emot flera spontana bidrag från läsekretsen, och om detta kunde hända även någon annan dag än första april.

—mar

Bidrag till KONTAKTEN kan sändas till LME:s reklamavdelning, Stockholm 32, eller till lokalredaktörerna, se 2:a omslags-sidan.